

CAM IRMAĞI

Taş Gemi

NAZAN
BEKİROĞLU

TİMAS
T

CAM IRMAĞI TAŞ GEMİ

Nazan Bekiroğlu

BE

Elif karanlıkta oturuyordu.
Bir Be bulsa, açılacaktı yolu.
Ama sırdı Be.
Elif sırrın varlığını bile bilmiyordu.

Oysa gelmesi gerekiyordu Be'nin geleneksel metinlere göre.
Gelmesi ve ayağına düşmesi Elif'in.

Elif soracaktı, neye geldin?

Seni açıklamak için, diyecekti Be.

Her şey böyle olacaktı, yol bulacaktı, akacaktı ama Elif,
Be'yi bilmiyordu.

Karanlıkta Elif'e yol verecek bir Be olmuyordu.

Simgenin manasında, kayalıkların üzerine kurulu, her dem
karanlık bir kentti Elif'in yaşadığı. Dışında kalan dünyadan
muhkem surlarla ayrılmıştı. Bambaşka bir âlemde. Büyük kapıları

vardı. Kapılar yaradılışın zihninde, açılmak ve kapanmak için tasarlanmıştı ya, bu kentte o kapılar hiç açılmazdı, hep kapanırdı. Gelişı olurdu da bu kapıların gidişı olmazdı. Sonra “onlar” vardı, bu kentin sakinleri. Onlar, karanlıkta otururdular ve çok bilmişliklerinin bütün sıkıcılığıyla sadece akıldılar, serâpâ mantıktılar. Bir örnek siyah cübbelerinin içinde hep şimdiki zamandılar. Hep bir andılar. Hep aynıydılar.

Elif bütün dünyayı karanlıktan, bütün insanları da onlardan ibaret zannediyordu.

Karanlığı bu kadarla kalsa o da karanlığa katılacak, bir su çiçeği gibi havuzun bir kıyısından öbür kıyısına vurup duracaktı. Oyunun içinde ya da dışında ama mutlaka oyuncularından biri olacaktı. Öyle ya da böyle oyalanacaktı.

Ama yaratışın yazgısı gibi farklıydı onlardan Elif, başkaydı. Lâkin bir kez olsun bilmeyenlerin bilgisizliğiyle, bilmiyordu kendi farkını çünkü şuuru yoktu.

Korkmakla sabretmenin farkını bilmeden, sabrını korku, korkusunu sabır bile zannetmiyordu.

Ancak bir rüya Elif'e haber getirebilirdi.

Ama görülmesi gereken rüya henüz görülmemişti.

Vakit vardı, henüz erkendi.

Vakti zamanı geldi. Rüya manadan evvel, bir gün Be'nin rüyası geldi. Filiz veren kurumuş bir sabır sarmaşığı. Sonra

haberi geldi. İçi pervaz vurmuş, çoktan uçmaya durmuş, kalbi hazır olduğunda Elif, Be'yi hissetti.

Bir his.

Bir köprü üzerinden ağır ağır yürüyerek karşı tarafa geçmiş gibi.

Ya da bir köprü'nün altından çok sular akmış gibi.

Bir kanat dokunmuş, bir rüzgâr esmiş de gecenin bir vaktinde uyanıp pencereden karşılara bakmış gibi. Hiç kimsenin duymadığı bir şeyi duymuş gibi.

Sanki büyük bir katta ol, denmiş de kader gerçekleşmiş gibi.

Onu henüz görmemişti ama dönülebilir olandan geriye dönmenin mümkün olmadığını gördüğünde Elif, histen manaya geçti, Be'yi önce mana olarak tanıdı, sonra da onun Be olduğunu anladı. Ve bir an geldi ki ellerinin tam üzerindeki Be'yi fark etti. İki damarının bileğinde yaptığı Be'yi. Avucunun tam içindeki çizgilerin çizdiği Be'yi. Dağılan saçlarını kaldırmak için elini alnına götürdüğünde, kendi elinin kendi alnına yazdığı Be'yi.

Her yan Be'di şimdi, her şey Be.

Be'ye bağlanınca Elif, Elifliğini bildi.

Her şeyi Be ile tefsir etti.

Dünya dediğin bir tefsir hikâyesi, yol verdi, geçsindi.

Be'ye yol verince.

Sır, sır olmaktan çıktı, aşikâr oldu. Eski halinde kalmanın imkânı yok, Elif'in yolu açıldı.

Onlar aynıydı gerçi, dört bir yan karanlıktı hâlâ ama hava, toprak, ateş, su ağır gelirken üzerine, Elif'e artık karanlığın tehdidi azdı. Simsiyah cübbesini çıkarıp geçti şehrin kapılarından. Ne ahidler bozdu da yüzünü dışarıya döndü, ilk adımını attı. Manasını bildiği ile karşılaşmanın zamanıydı.

Gözleri kamaştı önce, hiçbir şey göremedi. Dışarısı önce bahardı; derin, mavi ve güzel ırmaktı. Suydu, ışıktı. Kokuydu, sarmaşıktı. Sonra yavaş yavaş gözleri alışınca, hiçbir şey yabancı değil, her şey aniden tanıdıktı.

Bir kürsü ve bir nokta. Elif, Be'yi tanıdı. Bir ağaca yaslanmıştı. O yaslandığı için ağaç gölgesini salmıştı mecalsizlikle, sarsılmıştı.

Ağacın gölgesinde bir fidan gibiydi Be. Narin ve ince. Şen ve masum. Derin ve düşünceli.

Be'nin perçemleri üzerine düşen toprak rengi bir gölge.

Sensin, dedi Elif, tanıdım seni. Sen misin, dedi Elif, tanıdım seni.

Benim, dedi Be, sesi yumuşak ve munisti.

Be, çok güzeldi.

Ama güzelliğinin farkında değildi. Masumdu bu yüzden.

Lekesiz ve temizdi.

Karanlıktan aydınlığa çıktığı ilk anda. İki tarafı ağaçlıklı toprak yolun başında. Kapının, eşiğin, aşılması gereken ne ise, onun ardında.

Omuzlarına mavi bir hırka attı Be, Elif'in. Sonra tutup sağ yeninden öptü usulca.

Canın tene değmesi gibi tanıdıkça tanıdı Elif, Be'yi. Hiçbir hayal kırıklığı, yürek hacminde hiçbir sekme yoktu. Kim, hırkasının sağ yeninden öpmeyi akıl edebilirdi?

Elif, bir Be'nin adını biliyordu şimdi. İlk kelime olarak aşk yazdı, Be'nin harfleri yetti, arttı.

Adını koyunca bir kere, gerisi kendiliğinden tamamlandı.

Bir gökyüzü, bir Be onun altında.

Bir ırmak, üzerinde Be.

Bir Elif bir de Be.

Sonrasında, Be'nin öğretmesiyle suya ve ışığa boğulmuş bu dünyanın bütün kelimelerini öğrendi. Her şeyin cismini ve ismini. İyi bir öğrenciydi. Öyle bir zaman geldi ki Elif'in kelimelerinin sayısı Be'nin bildiklerine erişti.

Gün ışığı yettiği kadar. Gün ışığı yetmediğinde yolun iki tarafında camdan kandiller yakarak. Alınlarının üzerine portakal çiçeklerinden taçlar, sol ayak bileklerine yasemenden bilezikler taktılar. Saçları arkadan tek örgü, yumuşak kıvrımlı giysilerin içinde bedenlerini rüzgâra bıraktılar. Dayanamadılar, beyaz köpüklerin arasına atıldılar. Su yıldızları, ayaklarının altında çakıl taşı yaraları. İpeksi kum. Ondurucu yağmur ve bulutlar. Yağmur yağarken bile burada her şey ırmaktı. Son-ucunda her şey saftı, şeffaftı, suydu, ışıktı ve ikisi de çocuktü.

O kadar çok sevdi ki Elif, Be'yi. Kıyamete değin hiçbir kadının hiçbir erkeği böyle sevemeyeceğinden emindi.

Elif kimi böyle sevebilirdi?

Nasıl sevdiyse öyle de sevildiğini zannetti.

Ama kim bilebilir ki?

Nereden bilsindi?

Hoş kokulu çamların iğneleriyle kayganlaşmış yoldan geçerek bir gün ırmak kıyısına indiğinde Elif bütün hikâyelerin içerdieği cümleyle aniden burun buruna geliverdi.

Nedeni nasılı yok bunun, kimse merak etmesin. Değil mi ki, her şeyle her şey arasında incecik bir çizgi.

Sadece bir yol kıvrımı. Sapak noktası.

Bir an. İnanç bir an. Dönüş bir an. Fark ediş bir an.

Neden sonra görebildi.

Onları gördü uzaktan.

Be'yi ve adını bilmediği diğerini. Sırtında güneş rengi, alev ateş bir giysi, saçlarının arasında su damlalarından bir taç. Ateş ve su aynı anda.

Aynı ağaca, o ağaca sırtlarını yaslamışlardı. Başlarını birbirlerinin omuzuna bırakmışlardı.

Ağaç sarmıştı onları dalları ve yapraklarıyla. Yaklaşmıştı iyice. Meyvelerini onlara uzatmıştı.

O kadar güzellerdi ki Elif'in bile içi titredi.

Ama kendi güzelliğinin farkındaydı şimdi Be.

Yasak meyve: Şuur hali.

Farkındalık: Güzelliğın suç hikâyesi.

Bu bilmekle bir suçâ dönüşmüştü Be'nin güzelliği.

Sanki her şey susmuş da onları dinliyordu. Kulak kesilmişti kuşlar, ırmak ve bulut. Bir onlar konuşuyorlardı derin suyun dibinden gelen musikinın, tanrısal bir lir'in eşliğinde. Soluğunu tuttu Elif, Be'nin sesini duydu.

Be, ona aşkı anlatıyordu.

Dikkat etti Elif.

Be'nin kendi sözcükleri yoktu. Ona, aşkı, Elif'in sözcükleriyle anlatıyordu.

Bir şey olmuştu ama kendisine ne olduğunu anlayamadı Elif önce.

Bu olanla da hoşça bir uyum içinde geçinilir zannetti.

Can evinden vurulmuştu oysa. Henüz sıcağı yara, duymuyordu.

Bir sırça binbir parçaya bölünmüş de yerlere saçılmış gibi.

Bir avuç altın tozu rüzgârda savrulmuş gibi.

Bir daha asla eskisi gibi olmayacakmış gibi.

Halinin kelimesini bulamadı, ancak benzetmelerle yetindi. Onlarla devam etti.

Bir büyük boşlukta bir çığlık kopmuş gibi. ığlığı atan görünürde yokmuş da, ses hâlâ ınlayarak devam ediyormuş gibi.

Bir uçurumdan düşerken kolundan yakalayan el uçurumun kendisine dönüşmüş gibi.

Bir uçurumdan düşüp öylece hareketsiz kalmış gibi.

Dünya aniden bitmiş, bundan sonrası ölüm gibi.

Ölmedi. Bundan sonrasını da yaşadı.

Bundan sonrası?

Taşdı. Taşdııkça ağırlaştı.

Olan olmuştu bir bunu anladı da olanı içine nasıl sığdıracak, nasıl hazmedip sindirecek, Elif bunu anlayamadı. Bir daha toplanması mümkün olmayan bir kırılışla kırıldı içinin kayığı.

Mutsuzdu.

Üstelik korkuyordu.

Yürüyüp geçse üzerinden? Gitse? Gidebileceği bir yer yoktu.

Durmakla olmadı, yine de gitti. Bir başka suyun, koca okyanusun tam kenarında bir kumsal evine yerleşti. Deniz bir ilerledi bir geri çekildi. Evi bir kıyıdaıdı Elif'in, bir suyun içindeydi.

Dalgaların birbiri ardınca kumsalı dövüşünü, bu uğultuyu, yağmurun denizin üzerine yağışını hiç bu kadar yakından görmemişti.

Yıldızlar, uzansa tutabileceği kadar yakındı.

Ama ne yıldızları tutmaya takati vardı ne de denizin sonunu getirmeye Elif'in. Hiçbirisine kalkışmadı.

Üzerinden tekinsiz bir rüzgâr geçmişlere mahsus ürpertiyle kaçtı arka odalara günlerce.

Kimselere görünmek istemedi, kimseleri göremedi.

Ateş istilâ etti bedenini. Kasvet, koyu kurşuni bir sis dalgası gibi bütün ruhuna sirayet etti.

Yüzlerce düşüncede battı. Kendi içine çevirdi gözlerini. Bütün gidişler eninde sonunda aynı kapıya çıktı.

Aşkın belâsı, aşkla hesaplaşmaya kalkması, bir aşkta aşkın yorumunu yapması. Olanın bitenin ne olduğunu anlamak isteği, Elif'in büyük girdabı oldu.

Keşke bitenin neye bittiğini anlasaydı. Ölü bir balık gibi böyle, kıyıya vurup durmasaydı.

Tanrım, dedi.

Kalp bilgimi arttır. Ki olup biteni daha iyi anlayayım. Anlarsam dayanırım.

Ne kalp bilgisi arttı, ne olup biteni anladı. Çözdükçe düğüm-lendi. Anlamaya çalıştıkça boğuldu.

Aşkıyla yüzleşip de içinden sağ salım çıkamayınca bu kez aşkın kavram olarak kusurlu olduğuna karar verdi. Yaradılışından mücrimdi aşk duygusu. Neticede aşkı yalanlamaktan başka varlık hükmü kalmıyordu.

Ama aşk yalanlanınca da geriye bir tek karanlık kalıyordu.
Oysa karanlığa tahammülü yoktu Elif'in.

Karanlık bir oturursa yüreğinin orta yerine, ona yaşamak kalmazdı.

Acıydı karanlığın taşınması, taşınamayan yine de aşkın acısı olsundu.

Acıyla savrulduğunda iki değirmen taşı arasındaki buğday tanesine benzedi en fazla. Savunmasız. İki büküm savrulurken bile isyansız.

Kimi coşkun azgın atıp duran bir ana damar keşiğı, kimi bir taşın kanaması gibi ağır ve sessiz, kanadı durdu.

Bir karar tutturamadı, kalbi sormuyor ki! Bir o duyguya gitti bir bu duyguya geldi. Kimi nefret etti kimi yeni baştan sevdi.

Halden hale geçti.

Şekilden şekile girdi.

Aşk onu da kendisine benzetti.

Koca bir yağmur mevsimi geçti üzerinden Elif'in. Sayılı soğukları sayısız sıcak günler izledi.

Böyle geçti mevsimler. Böyle hiçbir şey değişmedi. Böyle, bu da geçmedi.

Ama dayanmak mümkün değildi.

Peki, zaman her acının ilâcı değil miydi?

Gözden irak olan gönülden de irak olmuyor muydu?
Aşk bile olsa her şey, eninde sonunda bitmiyor muydu?

Bitmiyordu.
Bir adım sonrası ölüm.
Ölünmüyordu. Sürüp gidiyordu.

Bir eşik ki Elif, önünde çakılıp kalmış.
Ne ileri geçebiliyor, ne geri dönebiliyor.
Ne yükselebiliyor ne de düşebiliyor.

Başka çıkış yok muydu?
Bütün yollar Be'ye çıkıyordu.
Be olmayınca, gerisi gelmiyordu.

Bir daha Be katılsa öfkesine sular gibi durulacaktı biliyordu.
Her şey eskisi gibi olabilir belki. Küçük bir kapıyı açık bıraktı.

Olmadı. O da kendiliğinden kapandı.

Değmezmiş, diyebilseydi (değmezmiş, diyebildi).
Tanrım, diyebilseydi (Tanrım, dedi), Tanrım değmeyende oyalama beni.

Öyle bir oyalandı ki değip değmediğini bile bilmediğinde,
dönerim zannetti de, bir adım geri dönemedi.

Bu defa, Be'nin değil de Be'de kendisine gösterilenin ne olduğunu merak etti Elif. Belli ki uğurum vardı iki Be arasında. zle resim, mana ile kelime arasında.

Be'nin aslı neydi?

Neydi ki kendisinden vazgeğmek kabil olmuyordu?

Tanrım, dedi, bir kişi daha varsa onun gibi, gnder onu bana.

Kimse gelmiyordu.

Neye Be, başlangığta, ezelde yazılmış hikyeyi doğrular gibi geliyordu da, hikyenin sonu gerektiği gibi kmiyordu, veriliyor da sonra geri alınıyordu?

Bütün bu kararsızlık kıyametinin ortasında. Aslında, dışarıdan biri gibi bakabilse görecekti başına gelenin herkesin başına gelenle bir olduğunu.

Aşkın abes yüzünün onu aniden vurduğunu.

Ne kadar abesti aşkın yüzü.

Dahası, ne kadar çok yüzü vardı. Aşkın bir yüzü, iki yüzü. Aşkın yzszlğ.

Vefa, ihanet, ahd. Hepsi birbirine karışıyordu.

Uğrunda ahidler bozulan, ahde vefasızlık ediyordu.

Tanrım, dedi.

Ne olurdu yanılma olmasaydı.

Ama yanılmıştı.
Bildi aşkın acılığını.
Acı kendi içindeydi, aşkın tarafsızlığını.

Ne büyüktü vaad ve toprak ne kadar küçükmüştü.
Gördü. Görmek an meselesi değil ama. Zaman meselesi
şimdi.

Gördüğünün aslında kendi görme kabiliyetinden daha fazlası olmadığını, okyanusun kıyısında, gelgitler arasında, neden sonra fark etti. Yani bu Be ne kadar olsa da ancak Elif'in gördüğü kadardı.

Be idi ama.
Noktası eksikti.
Sadece bir kürsüden ibaretti.
Be'nin sırrı noktasında saklı.
Kusurluydu bu yönüyle. Kusurlu Be'ydi.
Bir Elif'i tefsir edemeyen Be idi.
Bir Elif'i çekemeyen Be.

Öyle ağırdı ki üzerine yıkılan mana, artık hallerini bildik kelimelerle ifade edemedi Elif. Bir acı ki kelâmda bu halin karşılığı yok acıdan başka.

Bundan sonrası derin denizlerin yalnızlığı oldu.
Hesapları artık bu dünyaya sığmadı, çözümünü bir başka dünyaya bıraktı.

Üzüntüsünün artık Be'ye dair bile olmadığını fark etti.
Kederi yön değiştirdi.

Hiçbir şey yapmadı Elif. Eylemsiz.

Sadece her gün, yumuşak kıvrımlarla uzanan toprak yolun sonuna kadar gitti, bir camcı ile taşçının nasılsa yan yana kurulmuş dükkânlarının önünden geçti, zeytin ağaçlarının altında oturdu. Zeytin bahçesi.

Bir tarafı sararmış otların acı kokusu, bir tarafı köpük köpük dalgalanmış, koyu yeşil, büyük denizin uçurumu.

Üzerinden dalgalar geçen kayaya baktı en fazla.

Dalgalar bir nazenin geliyorlardı bir öfkeli. Belli ki büyük denizin sağı solu yoktu.

Düşünüp durdu Elif, yine eylemsiz.

O kadar çok yitikti ki, o, zeytin ağaçlarının altında otururken, az ötede, bütün yazı bir gülibrişim ağacının altında oturarak geçiren ufak tefek bir kadını bile, ancak hayal meyal fark etti.

Sadece seyretmekle geçen bir dairenin içine kapandığını da o zaman anladı Elif. Karanlık kentte ne yapıyor idiyse yine onu yapıyor. Sadece seyrediyor. Yaşamıyor.

Tortulanmış, durgun bir su.

Bir bilgi yığını.

Yorucu.